

הרבנות הראשית לרוסיה

Главный раввинат России • Chief Rabbinate of Russia

Россия, 103055, Москва, 2-й Вышеславцев пер. 5 • 2-nd Vysheslavtzev Per. 5, Moscow, 103055, Russia
Tel./Tel (7-095) 231-3030, факс/fax (7-095) 231-3031 e-mail: rabbinate@jewish.ru

בס"ד

לקראת חודש ניסן וחג הפסח הבעל"ט, הנני מתכבד להגיש בפני הרבנים השלוחים ואנ"ש שיחיו במדינות חבר העמים, מדריך קצר להליכות ומנהגי חודש ניסן וחג הפסח ה'תשס"ו.

וזאת למודעי שהזמנים המופיעים במדריך הם לאזור מוסקבה.

המדריך היה למראה עיניו של הרה"ח הרב **שלום דובער חייקין שליט"א**, שליח כ"ק אדמו"ר זי"ע ומד"א בקהילת חב"ד **קליוולאנד אוהיא**. שהעיר את הערותיו החשובות והמועילות ותודתנו נתונה לו על כך.

באיחולים לבביים לחג כשר ושמח ושנוחה בשנה זו לאכל מן הזבחים ומן הפסחים בביהמ"ק השלישי.

"בניסן נגאלו ובניסן עתידין להיגאל"

הרב לוי יצחק מונדשיין

מזכיר

יום רביעי, ערב ראש חודש הגאולה - ניסן, ה'תשס"ו
חמישים ושש שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר זי"ע

נערך לע"נ אמי מורתי מרת רחל לאה ע"ה הכ"מ בת הרה"ת ר' דוד ע"ה

חודש ניסן ה'תשס"ו

בכל החודש אין אומרים תחנון ובשבת אין אומרים "אב הרחמים" ו"צדקתך צדק", ואין מתענים רק תענית חלום וחתן ביום חופתו והבכורים בערב פסח.

ברכת האילנות

היוצא בימי ניסן וראה אילנות שמוציאין פרת, צריך לברך "פְּרוּך.. שְׁלֵא חֶסֶר בְּעוֹלָמוֹ בְּלוֹם, וּבָרָא בּוֹ בְּרִיּוֹת טוֹבוֹת וְאֵילָנוֹת טוֹבוֹת לְיִהְיֹת בָּהֶם בְּנֵי אָדָם".
למנהגנו, מברכים רק בחודש ניסן.

יום חמישי, א' ניסן, ראש חודש

אמירת הנשיא - מר"ח ועד יום י"ב נוהגים לומר לאחר תפלת שחרית ואמירת שיעור תהלים היומי, את הנשיא של היום בפרשת הנשיאים שבספר במדבר פרק ז' פסוק א' ואילך. אחר אמירת הנשיא אומרים את הייחוד ו"גם כהן ולוי אומרים אותו.

לימוד פסוק מפרק התהלים - "מנהג עתיק ללמוד בכל ראש חודש פסוק אחד עם פירוש רש"י ואפשר להוסיף עם עוד פירושים, מהקאפיטל (פרק) בתהלים שהוא מסומן במספר שנות חייו..."(ספר המנהגים)

יום שישי, ב' ניסן, עש"ק פ' ויקרא

יום ההילולא של כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע - שמונים ושש שנה להסתלקותו (תר"פ)
הדלקת נרות - 19:46

שבת קודש, ג' ניסן

אין אומרים "אב הרחמים" ו"צדקתך צדק".
צאת השבת - 21:01
בתפלת ערבית אומרים "ויהי נעם" ו"ואתה קדוש" כבכל מוצאי שבת.

יום שישי, ט' ניסן, עש"ק פ' צו

הדלקת נרות - 20:01

שבת קודש, י' ניסן, שבת הגדול

הפטרה לפי צו בספר ירמיה פרק ז' פסוקים כא-כח, פרק ט' פסוקים כב-כג. "כה אמר ה' גוי' - אבדה האמונה ונכרתה מפיהם", "כה אמר ה' אל יתהלל גוי".
אין אומרים "אב הרחמים" בתפלת השחר, ו"צדקתך צדק" בתפלת המנחה.
אחרי תפלת מנחה - אומרים את ההגדה מ"עבדים היינו" עד "לכפר על כל עונותינו".

צאת השבת - 21:16

בתפלת ערבית אין אומרים "ויהי נועם" ו"ואתה קדוש".

יום ראשון י"א ניסן - מאה וארבעה שנים להולדת כ"ק אדמו"ר

מתחילים לומר קאפיטל ק"ה בתהלים.
נהוג לכתוב ולשלוח פ"נ בקשת ברכה ע"מ לקראו על הציון הקי' (מס' הפקס' בבית אהל חב"ד ליובאוויטש שע"י הציון הקי': 1-718-723-4444)

יום שלישי י"ג ניסן

יום הילולא של כ"ק אדמו"ר הצ"צ נ"ע - מאה וארבעים שנה להסתלקותו (תרכ"ו)
לאחר תפלת שחרית ואמירת שיעור תהלים היומי, אומרים היום "זאת חנוכת המזבח גוי" עד "כן עשה את המנורה" (כהמשך לאמירת הנשיא בימים שמראש חודש ניסן, אך לא אומרים את הייחוד רצון" שלאחר אמירת הנשיא).

מכירת חמץ - עדיף לחתום אישית אצל הרב המוכר חמץ, על שטר הרשאה המייפה את כוח הרב למכור את החמץ לנכרי. כן כדאי גם לעשות עם הרב 'קנין סודר' על ייפוי הכוח. באם אין אפשרות לכך, ניתן לשלוח שטר ההרשאה בדואר או פקס'. באם עדיין לא נשלחו טפסי ההרשאה לרב, יש לשלוח עד יום רביעי י"ד ניסן בשעה 10 בבוקר, למס' פקס' 7-095-231-3031

בדיקת חמץ - זמן בדיקת חמץ מיד לאחר צאת הכוכבים (21:06). המתפלל בציבור וכן מי שרגיל להתפלל בציבור ועכשיו לא התפלל עמם, יתפלל ערבית ביחיד וילך מיד לבדוק. אבל הרגיל להתפלל ביחיד, יבדוק תחלה ואחר כך יתפלל ערבית.

סדר הבדיקה מופיע בתחילת ההגדה. מנהגנו להצניע עשר חתיכות של לחם כדי שימצאם הבודק. לפני תחילת הבדיקה מברך "ברוך אתה... אשר קדשנו במצותיו וצונו על בעור חמץ". אין להפסיק בדיבור בין הברכה לתחילת הבדיקה וכן להיזהר שלא לדבר בכל משך זמן הבדיקה. בשעת הברכה, עומדים בני הבית בסמוך למברך. מתחילים לבדוק בחדר בו בירך את הברכה וממשיכים בשאר חדרי הבית. הבדיקה נערכת לאור הנר ונר שעווה עדיף על שאר נרות. עם סיום הבדיקה, מבטלים את החמץ ואומרים "כל חמירא". ומכיון שעיקר הביטול הוא בלב, צריך להבין את מה שאומרים, ולכן מי שאינו מבין ארמית, יאמר בשפה שהוא מבין. (מבטלים את החמץ שלא יודעים ממנו, אך לא את החמץ שהצניעו לאכילה או לשריפה).

הגבאים בודקים גם בבית הכנסת ובית המדרש, ולא מסתפקים בכך שניקו מקומות אלו. יכולים לברך על בדיקה זו, אך אין צורך לבטל לאחר הבדיקה.

יום רביעי י"ד ניסן - ערב חג הפסח

בתפלת שחרית אין אומרים "מזמור לתודה" (וכן בימי חול המועד).

תענית בכורות - מי שהוא בכור, או שיש לו בן בכור שלא הגיע לגיל חיוב במצוות, חייב בתענית בכורות. נהוג שהחייב בתענית, או אבי הילד שחייב בתענית, אך עדיין לא הגיע לגיל שיכול להבין את הסיום הנלמד, משתתף בסיום מסכת הנערכת בבית הכנסת (ודי בשמיעת סיום אחד באם גם הוא וגם בנו חייבים בתענית) ומסיים את הצום בסעודת מצווה שלאחר הסיום, או שיכול לסיים את הצום בהשתתפות בסעודת מצוה אחרת, כסעודת ברית מילה או פדיון הבן.

סוף זמן אכילת חמץ - 11:11 (סוף זמן תפלה)

שריפת חמץ – את כל החמץ שלא נמכר לנכרי צריך לשרוף עד השעה 12:20. (שעה זמנית לאחר סוף זמן התפלה) לאחר השריפה מבטלים את החמץ באמירת "כל חמירא" ואומרים את ה"יהי רצון" שלאחריו. (סידור עמ' 407) גם אלו שאינם נוכחים במקום שריפת החמץ, חייבים בזמן זה בביטול החמץ בשפה המובנת לו/לה. יש נוהגים לשרוף את החמץ בערבה שחבטו אותה בהושענא רבא (שו"ע אדמו"ר סימן תמה, סעיף יב). כדאי לבדוק בכיסי הילדים, שלא נותר כל חמץ של ממש או מיני מתיקה.

- **מן הראוי להכין מבעוד מועד "בשמים" שלא הונחו עם החמץ במשך ימות השנה(למוצאי שבת חוה"מ).**
- **נהוג שלא לאכול מהמינים שמהם עושים את החרוסת והמרור, מערב פסח עד לאחר מנחה של הסדר השני.**
- **צליית ה'זרוע' לשני הסדרים, צריכה להיעשות לפני החג.**

עירוב תבשילין - על מנת שיוכל לעשות צרכי השבת ביום שישי (בעוד היום גדול, שיוכל ליהנות מהם ביום טוב עצמו), לוקח בערב החג מצה שלמה וכזית מאכל מבושל חשוב (בשר או דג), ויתן ביד אחר לזכות על ידו לכל הקהל, ואומר: **אני מזכה לכל מי שרוצה לזכות ולסמוך על עירוב זה**. הזוכה מגביה את העירוב טפח, וחוזר המזכה ונוטל העירוב מיד הזוכה ומברך "ברוך.. על מצות עירוב" ואומר "בדין יהא" (סידור עמ' 249).

(מי שאינו מבין בלשון ארמית, צריך לומר בלשון שהוא מבין. תוכן הענין בלה"ק: בעירוב הזה יהיה מותר לנו לאפות ולבשל ולהטמין ולהדליק שלהבת ולתקן ולעשות כל צרכינו מיום טוב לשבת, לנו ולכל ישראל הדרים בעיר הזאת).

מטמינים את העירוב מבעוד יום. מי ששכח לעשות עירוב תבשילין מבעוד יום, רשאי להניחו גם בין השמשות.

את המצה בה השתמשו לעשיית העירוב, נהוג לצרף ל'לחם משנה' בליל שבת, להניחה ל'לחם משנה' ביום השבת ואז לאוכלה. (עפ"י שו"ע אדמוה"ז תקכ"ז, כה) את התבשיל יכול לאכול בשבת.

מן הראוי לזכור ולהזכיר, שהעירוב מתיר רק להכין מיום טוב שני לשבת, אבל לא מיום טוב ראשון לשני או לשבת.

הדלקת נרות - 11: 20.

מברכים שתי ברכות "ברוך.. להדליק נר של יום טוב" ו"שהחיינו".

• **יש לזכור להכין נרות שיספיקו להדלקת הנרות של החג ושבת, ולהשאיר אש דלוקה עבור ההדלקה בלילות הבאים. (בחג אסור להדביק את הנרות לפמוטות).**

מיד לאחר תפלת מנחה, טרם שקיעת החמה, יש לומר את "סדר קרבן פסח". הנדפס בסידור ובהגדות.

ליל א' דחג הפסח

תפלת ערבית - מתחילים מ"שיר המעלות" (סידור, עמ' 134). שמונה עשרה לשלש רגלים (עמ' 251). לאחר תפלת שמונה עשרה, אומרים "הלל שלם".

את הלכות ומנהגי הסדר ניתן למצוא בהגדה עם ליקוטי טעמים ומנהגים מכ"ק אדמו"ר, ובהרחבה בהגדה שבהוצאת "היכל מנחם".

את האפיקומן צריך לאכול עד חצות הלילה בשעה 01: 31.

קריאת שמע שעל המטה - נוהגים לקרות רק פרשה ראשונה של "שמע" וברכת "המפיל".

יום חמישי, ט"ו ניסן, א' דחג הפסח

תפלת שחרית - לשבת ויום טוב. בעמ' 170 "המאיר לארץ". שמונה עשרה לשלש רגלים (עמ' 251). אומרים "הלל שלם". בעת פתיחת הארון אומרים "ג מדות פעם אחת, ואח"כ "רבנו של עולם" וכו'. מוציאים שני ספרי תורה, בראשון קוראים חמשה קראים בפי' בא "משכו וקחו", ובשני מפטירים בפי' פנחס "ובחדש הראשון".

תפלת מוסף - לפני תפלת מוסף לשלש רגלים (סידור עמ' 256), מכריז השמש "מוריד הטל" ומתחילים להזכיר טל בתפלת העמידה. (שמע הכרזת "מוריד הטל" קודם שהתפלל שחרית - אם אינו מתפלל במנין אחר - יאמר גם בשחרית "מוריד הטל").

תפלת טל - בתחלת חזרת הש"ץ מתפללים תפלת טל. (סידור עמ' 265).

תפלת מנחה - שמונה עשרה לשלש רגלים (סידור, עמ' 251).

הדלקת נרות - לאחר השעה 21: 28 מדליקים מאש הדולקת כבר, מברכים שתי ברכות: "ברוך.. להדליק נר של יום טוב" ו"שהחיינו".

תפלת ערבית - מתחילים מ"שיר המעלות" (סידור, עמ' 134). שמונה עשרה לשלש רגלים (עמ' 251). לאחר תפלת שמונה עשרה, אומרים "הלל שלם". מתחילים לספור ספירת העומר.

סדר ההגדה כמו בלילה הראשון. אין צורך להזדרז ולאכול את האפיקומן לפני חצות הלילה.

קריאת שמע שעל המטה - כמו בכל ליל שבת ויו"ט.

יום שישי, ט"ז ניסן, ב' דחג הפסח

תפלת שחרית - כמו ביום הראשון של החג. מוציאים שני ספרי תורה, בראשון קוראים חמשה קרואים בפי אמור "שור או כשב" ובשני מפטירים בפי פנחס "ובחודש הראשון".

תפלת מוסף - לשלש רגלים. (סידור עמ' 256).

סעודת החג - טוב לעשות בסעודה זו איזה דבר לזכר לסעודת אסתר שהיתה ביום זה שבו נתלה המן. (לוח כולל חב"ד עפ"י שו"ע אדמוה"ז סימן תצ, סעיף ב) הצעה: לומר לחיים עם כל בני הבית בשעת הסעודה.

הדלקת נרות - 20:15

מדליקים מאש הדולקת כבר.

מברכים ברכה אחת "ברוך.. להדליק נר של שבת קודש".

תפלת מנחה - אומרים "פתח אליהו" (ללא "הודו"), "אשרי ובא לציון" שמו"ע לשלש רגלים (עמ' 251).

קבלת שבת ותפלת ערבית - מתחילים מ"מזמור לדוד" (סידור, עמ' 131). ב"בואי בשלום" (עמ' 132) אומרים "גם בשמחה ובצהלה". שמונה עשרה של שבת ומוסיפים "יעלה ויבא" (סידור, עמ' 140)

קידוש - כשבא מביהכ"ס אומר "שלום עליכם" ו"אשת חיל" **בלחש**. סדר קידוש ליום השבת (סידור, עמ' 146).

ברכת המזון - מוסיפים "רצה והחליצנו" לשבת ו"יעלה ויבא" ליום טוב. מוסיפים "הרחמן" של שבת.

שבת קודש, י"ז ניסן, שבת חוה"מ פסח

שחרית - תפלת שמונה עשרה לשבת בהוספת "יעלה ויבא". אומרים חצי הלל. מוציאים שני ספרי תורה, בראשון קוראים שבעה קרואים בפרשת "כי תשא" ויאמר משה אל ה' ראה" ובשני מפטירים בפי פנחס "והקרבתם". בברכות ההפטר אנו מזכיר יו"ט (לא בתחילה ולא בסיום) וחותרם "מקדש השבת" לבד.

מוסף לשלש רגלים (סידור עמ' 256) בהוספת המלים והקטעים השייכים לשבת. אומרים "ולקחת סולת" כבכל שבת.

קידוש - אמירת "מזמור לדוד" וכו' בלחש.

תפלת מנחה - קורא בתורה שלושה קרואים בפי "שמיני". שמונה עשרה לשבת בהוספת "יעלה ויבא". אין אומרים "צדקתך".

למנהגנו, מתחילים היום בלימוד מסכת סוטה, שנמשך במשך כל ימי הספירה, דף ליום דף ליום.

צאת השבת - 21:33

תפלת ערבית - בתפלת שמונה עשרה אומרים "אתה חוננתנו" ומתחילים לומר "ותן ברכה". אומרים "יעלה ויבא". אין אומרים "ויהי נועם" ו"ואתה קדוש".

הבדלה - סדר ההבדלה כרגיל. (בברכת ה"בשמים" לברך על בשמים שלא משתמשים בהם במשך ימות השנה). אמירת "ויתן לך" בלחש.

יום ראשון, ח"י ניסן, ב' דחוגה"מ

יום הולדת כ"ק הרה"ק מוהר"ר לוי יצחק נ"ע אביו של כ"ק אדמו"ר.

תפלת שחרית - אין אומרים "מזמור לתודה". מוציאים שני ספרי תורה, בראשון קוראים שלשה קרואים בפי בא "קדש", ובשני קוראים לרביעי בפי פנחס "והקרבתם". אחרי הרביעי - חצי קדיש.

מגביהים וגוללים את ספר התורה וממשיכים בתפלה: "אשרי ובא לציון", חצי קדיש, תפלת מוסף לשלש רגלים (סידור, עמ' 256).

יום שני, י"ט ניסן ג' דחיה"מ

תפלת שחרית - אין אומרים "מזמור לתודה". מוציאים שני ספרי תורה, בראשון קוראים שלשה קרואים בפ' משפטים "אם כסף תלוה" ובשני קוראים לרביעי "והקרבתם". אחרי הרביעי - חצי קדיש. מגביהים וגוללים את ספר התורה וממשיכים בתפלה: "אשרי ובא לציון", חצי קדיש, תפלת מוסף לשלש רגלים (סידור, עמ' 256).

יום שלישי, כ' ניסן, ד' דחיה"מ, ערב שביעי של פסח

תפלת שחרית - אין אומרים "מזמור לתודה". מוציאים שני ספרי תורה, בראשון קוראים שלשה קרואים בפ' בהעלותך "וידבר גו' במדבר סיני גו'" ובשני קוראים לרביעי "והקרבתם". אחרי הרביעי - חצי קדיש. מגביהים וגוללים את ספר התורה וממשיכים בתפלה: "אשרי ובא לציון", חצי קדיש, תפלת מוסף לשלש רגלים (סידור, עמ' 256).

הדלקת נרות - 20: 23

מברכים ברכה **אחת**: "ברוך.. להדליק נר של יום טוב" (אין מברכים שהחיינו).

- יש לזכור להכין נרות ולהשאיר אש דלוקה להדלקת הנרות של ליל יום טוב שני, (בחג אסור להדביק את הנרות לפמוטות).

תפלת ערבית - מתחילים מ"שיר המעלות" (סידור, עמ' 134). שמונה עשרה לשלש רגלים (עמ' 251).

קידוש - (סידור עמ' 250/51) אומרים "אתקינו סעודתא" ומתחילים הקידוש ב"סברי מרנן". אין מברכים "שהחיינו".

סדר ליל שביעי של פסח

נהוג בליובאוויטש להיות ערים כל הלילה וללמוד תורה. בשיחות קודשו של כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ נ"ע מביא את המנהג ללמוד בלילה זה את ד"ה "הים ראה וינס" וד"ה "והניף ידו" שבלקוטי תורה.

יום רביעי, כ"א ניסן, שביעי של פסח

תפלת שחרית - לשבת ויום טוב. בעמ' 170 "המאיר לארץ". שמונה עשרה לשלש רגלים (עמ' 251). אומרים חצי הלל. בעת פתיחת הארון אומרים "ג מדות פעם אחת, ואח"כ "רבנו של עולם" וכו'. מוציאים שני ספרי תורה, בראשון קוראים חמשה קרואים בפ' בשלח, בעת קריאת השירה עומדים. ובשני מפטירים בפ' פנחס "והקרבתם".

תפלת מוסף לשלש רגלים (סידור עמ' 256).

תפלת מנחה - שמונה עשרה לשלש רגלים (סידור, עמ' 251)

תפלת ערבית - מתחילים מ"שיר המעלות" (סידור, עמ' 134). שמונה עשרה לשלש רגלים (עמ' 251).

הדלקת נרות - לאחר השעה 21: 42 מדליקים מאש הדולקת כבר, מברכים רק ברכה **אחת**: "להדליק נר של יום טוב".

קידוש - (סידור עמ' 250/51) אומרים "אתקינו סעודתא" ומתחילים הקידוש ב"סברי מרנן". אין מברכים "שהחיינו".

סעודת יום טוב - מהדרין לאכול "שרויה" בסעודות החג, ב"מים אחרונים" שוב מעבירים המים על השפתיים כנהוג בכל ימות השנה.

יום חמישי, כ"ב ניסן, אחרון של פסח

תפלת שחרית - כביום אתמול. אומרים חצי הלל בעת פתיחת הארון אומרים י"ג מדות פעם אחת, ואח"כ "רבנו של עולם" וכו'. מוציאים שני ספרי תורה, בראשון קורא חמשה קרואים בפ' ראה "כל הבכור" ובשני מפטיר בפ' פנחס "והקרבתם".

יזכור - בבית הכנסת "בית מנחם" - מארינא ראשצא, בשעה 12:00 בצהריים.

תפלת מנחה - בבית הכנסת "בית מנחם" - מארינא ראשצא, בשעה 19:00

סעודת משיח - לאחר תפלת מנחה.

סעודת אחרון-של-פסח היתה נקראת - **אצל הבעש"ט** - משיח'ס סעודה. סעודת משיח היא באחרון של פסח. כי באחרון-של-פסח מאיר גילוי הארת משיח (היום יום) במשך הסעודה היו נוהגים לנגן אצל הרבי את הניגון בעל שלוש הבבות המיוחס לבעש"ט, לרב המגיד ממזריטש ולאדמו"ר הזקן, את ניגונו של אדמו"ר הזקן בעל ארבע הבבות, וניגונים מכל רבותינו נשיאנו הק' נ"ע. ובנוסף ניגנו את ניגונו של היסבאי משפאלע "האָפּ קאָזאַק".

צאת החג - 21:45

הבדלה - אומרים את נוסח ההבדלה הרגיל כפי שמופיע בסידור, ללא ברכת הבשמים והנר. אין אומרים "ויתן לך".

ניתן להוציא את כלי החמץ לאחר השעה 22:15 (לאחר ביצוע קניית החמץ מהנכרי ע"י הרב).

יום שישי, כ"ג ניסן, אסרו חג הפסח

הדלקת נרות - 20:29

שבת קודש, כ"ד ניסן, פ' שמיני

משכימים לאמירת תהלים בציבור. אחרי לימוד שיעור חסידות ותפלת השבת, עורכים התוועדות חסידית.

מברכים החודש אייר. מולד: ליל ו' שעה 03:00, 57 דקות, חלק 1.
ראש חודש: ביום השישי וביום השבת קודש הבא עלינו לטובה. אין אומרים "אב הרחמים".

מנחה - קוראים בתורה בפ' קדושים. אין אומרים "צדקתך צדק". מתחילים ללמוד פרקי אבות. עפ"י הוראת כ"ק אדמו"ר, נוהגים ללמוד לכל הפחות משנה אחת בעיון.

צאת השבת - 21:49

קיץ בריא ושמח!